

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1505/2024
26.09.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић, Весне Мاستиловић, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници из радног односа тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Миле Ромчевић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство одбране, ВМА, коју заступа Војно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 169/24 од 22.01.2024. године, у седници одржаној 26.09.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 169/24 од 22.01.2024. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 169/24 од 22.01.2024. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1450/22 од 03.10.2023. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужили на име разлике између исплаћене основне зараде и основне зараде обрачунате у висини минималне зараде, на име разлике између исплаћеног минималног рада на основу зараде ниже од минималне зараде и минулог рада обачунатог на основу зараде у висини минималне зараде и на име разлике између обрачунатог и исплаћеног војног додатка од 15% на основу зараде ниже од минималне зараде у Републици Србији и војног додатка од 15% обрачунатог на основу зараде у висини минималне зараде, а за период од 01.06.2019. године до 31.08.2019. године исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом на сваки од појединих износа, ближе као у том ставу. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да у корист тужиле уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање РФ ПИО – Филијала Београд, доприносе за здравствено осигурање РФ за здравствено осигурање – Филијала Београд и доприносе за случај незапослености Националној служби за запошљавање – Филијала Београд, на износе из става првог изреке по стопи важећој на дан уплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужили на име трошкова парничног поступка исплати износ од 78.000,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 169/24 од 22.01.2024. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 1450/22 од 03.10.2023. године. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној применом члана 404. Закона о парничном поступку.

Тужила је дала одговор на ревизију тужене и предложила да се иста одбаци као недозвољена.

Одлучујући о дозвољености изјављене ревизије на основу члана 404. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11...10/23) Врховни суд је оценио да нема места одлучивању о ревизији као изузетно дозвољеној на основу одредбе става 1. тог члана, с обзиром на то да не постоји потреба за разматрањем правних питања од општег интереса, правних питања у интересу равноправности грађана, уједначавања судске праксе или новим тумачењем права.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила као цивилно лице ради у служби у Војсци Србије у Сектору ..., Орган за ..., Управа Војномедицинске академије, где је распоређена на радно место радника за ... Према налазу и мишљењу судског вештака тужили је у утуженом периоду исплаћивана основна зарада мања од законом прописане минималне зараде, па је у том периоду утврђена висина разлике између исплаћене основне зараде од стране тужене и основне зараде у висини минималне зараде за тужилу. Такође, вештачењем је утврђена разлика минулог рада, као и висина војног додатка.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је, применом одредби материјалног права цитираних у образложењу, усвојио тужбени захтев у целости. По становишту тог суда, тужила има право на минималну зараду као и сви други запослени у Републици Србији, без обзира на то ко им је послодавац, јер је реч о социјалној категорији предвиђеној законом ради заштите егзистенције запослених, а такође има право и на исплату износа разлике између исплаћеног минулог рада и војног додатка од 15% с обзиром да основицу за обрачун увећане зараде представља основна зарада.

Другостепени суд је одбио жалбу тужене и потврдио првостепену пресуду у целости са образложењем да сви запослени на територији Републике Србије имају право на исплату минималне зараде према одредбама Закона о раду, а како Закон о војсци Србије није регулисао питање минималне зараде за запослене у Војсци Србије, то се и на ту радну средину и категорију запослених имају применити одредбе о минималној заради предвиђене Законом о раду. Такође, основна зарада тужиле као основица за обрачун на основу увећања по основу минулог рада, рада на дане државних празника и војног додатка од 15%, била је нижа од минималне зараде, те тужили припада право на разлику минулог рада, рада на дане државних празника и војног додатка од 15% на утврђену разлику између исплаћене основне зараде и основне зараде у висини минималне зараде.

Изложено правно становиште другостепеног суда прихвата и ревизијски суд.

Законом о Војсци Србије прописано је да цивилна лица на служби у Војсци Србије, даном њеног ступања на снагу, постају војни службеници или војни намештеници по поступку предвиђеном прописом који донесе министар одбране у року од 30 дана од ступања на снагу тог закона (члан 194. став 1. и 2). Када је реч о цивилним лицима запосленим у војним установама које обављају производну и услужну делатност, односно послују по принципу стицања и расподеле добити, наведеним законом је предвиђено да ће Влада уредити услове, начин и поступак трансформације тих установа, као и права и обавезе у њима запослених цивилних лица, с тим што ће до ступања на снагу тог прописа она задржати права и обавезе из радног односа према Закону о Војсци Југославије (члан 195. став 1. и 2).

Влада Републике Србије је донела Уредбу о трансформацији војних установа које обављају производну и услужну делатност по принципу стицања и расподеле добити и о правима и обавезама цивилних лица у служби у Војсци Србије запосленим у тим установама. Одредбом члана 9а наведене Уредбе прописано је да цивилна лица запослена у тим војним установама, до завршетка њихове трансформације, остварују права и обавезе из радног односа у складу са Законом о Војсци Србије, а права на исплату плате, накнада и других примања, као и стамбено обезбеђење у складу са прописима којима се уређују пословање тих установа.

Према члану 19. став 1. Правилника о расподели добити и зарада цивилних лица у војној установи „Дедиње“ од 10.04.2006. године, цивилном лицу у установи припада војни додатак због посебних услова рада под којим врши службу у Војсци у висини од 15% од основне плате. С обзиром да трансформација Војне установе „Дедиње“ није окончана, тужила још увек није стекла статус војног службеника или војног намештеника да би се на њу могао применити Правилник о платама и другим новчаним примањима професионалних припадника Војске Србије („Службени гласник Републике Србије“ број 28/11 и 10/17) којим је предвиђен војни додатак од 20% (члан 24. став 2).

Право на плату за обављени рад је Уставом зајемчено право предвиђено чланом 60. став 4. Устава Републике Србије. То је и најважније имовинско право запосленог, због чега у потпуности претеже приватноправни елемент над јавноправним елементом у радном односу у ком је држава послодавац. Због тога, оно ужива директну судску правну заштиту, чије испуњење не подлеже никаквим законским ограничењима. Минимална зарада представља законски минимум и има за циљ да се обезбеди заштита запосленог ради задовољавања његових егзистенционих и социјалних потреба. Република Србија је ратификовала Конвенцију Међународне организације рада број 131. о утврђивању минималних надница, којом је прописано да минималне наднице имају законску снагу и да се не могу смањивати. Сходно томе, смисао и циљ одредбе члана 111. Закона о раду, произилази из интереса запосленог чија зарада не може бити нижа од минималне зараде.

О директној судској заштити права запосленог на плату за обављени рад као Уставом зајемченог права и најважнијег имовинског права и у ситуацији кад постоји радни однос запосленог са државом, изјашњавао се и Уставни суд (одлука Уж 7156/2014 од 11.12.2014. године). Исти суд се изјашњавао и о праву запосленог на

минималну зараду, као законски минимум који има за циљ да обезбеди задовољење његових егзистенцијалних потреба, како са становишта ратификоване Конвенције Међународне организације рада број 131. тако и са становишта одредбе члана 111. Закона о раду (одлука Уж 8873/2014 од 29.09.2016. годније). У том контексту, нема одступања побијане другостепене пресуде у делу којим је одбијена жалба тужене ни од одлука ревизијског суда донетих у истим чињенично-правним споровима, због чега не постоји потреба да се о посебној ревизији тужене одлучује ради уједначавања судске праксе или ради новог тумачења права.

По оцени Врховног суда, у погледу правноснажне одлуке о тужиљином захтеву за исплату разлике до минималне зараде, не постоје разлози због којих би требало дозволити одлучивање о посебној ревизији тужене, у смислу члана 404. ЗПП.

У споровима о новчаним потраживањима из радног односа о дозвољености ревизије одлучује се као у другим имовинско-правним споровима, према вредности предмета спора побијаног дела, у смислу члана 403. став 3. ЗПП. Вредност предмета спора дела другостепене пресуде који се побија ревизијом тужене износи 342.639,76 динара и очигледно је нижи од динарске противвредности од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, меродавног за дозвољеност ревизије у смислу наведене одредбе.

Због тога је применом члана 410 став 2. тачка 5. и члана 413. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Бранка Дражић с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић